

JIHOČESKÝ KRAJ

KONCEPCE PROTIPOVODŇOVÉ OCHRANY NA ÚZEMÍ JIHOČESKÉHO KRAJE

DOKLADOVÁ ČÁST

LISTOPAD 2007

HYDROPROJEKT

1

Identifikační list

Akce: Koncepce ochrany před povodněmi na území Jihočeského kraje

Objednatel: Jihočeský kraj
U zimního stadionu 1952/2
370 76 České Budějovice

Zhotovitel: HYDROPROJEKT CZ a.s.
Táborská 31
140 16 Praha 4

Ředitel divize 131: Ing. Karel Bureš
Hlavní řešitel: Ing. Libuše Kudrnová
Specialista pro hydrologii: Mgr. Martin Stehlík
Specialista pro GIS: Ing. Jiří Guziur
Projektanti: Ing. Pavel Marták

Ing. Miroslav Lubas
Lucie Brožová
Martin Pavel

Technické práce: Vlasta Burdychová
Kamila Pilná

Technická kontrola: Ing. Arnošt Hanzl

Spolupráce (kap. 1.3, 4.6) VH-TRES spol. s r.o.
Senovážné náměstí 1
370 01 České Budějovice

Spolupráce (kap. 1.2, 3.1) Český hydrometeorologický ústav Praha
Český hydrometeorologický ústav, pobočka
České Budějovice

1. Úvod

Koncepce ochrany před povodněmi na území Jihočeského kraje (dále Koncepce) je zpracována na základě smlouvy o dílo mezi Jihočeským krajem a akciovou společností Hydroprojekt CZ, uzavřenou dne 12.12.2005. Koncepce je členěna do pěti částí podle zadávací dokumentace, která je v souladu s přílohou 2 vyhlášky č. 142/2005 Sb., o plánování v oblasti vod.

Koncepce je nejen podkladem pro plány oblastí povodí Horní Vltavy, Dolní Vltavy a Dyje, ale měla by sloužit potřebám kraje při rozhodování o aktivitách v oblasti protipovodňové ochrany a jako podklad při pořizování územně plánovací dokumentace všech stupňů.

2. Program Koncepce

Povodně jsou přirozenou součástí přírodního prostředí a krajiny, ale přitom v našich podmínkách představují největší nebezpečí v oblasti přírodních katastrof (rozsáhlé materiální a ekologické škody, devastace kulturní krajiny, ale i ztráty na životech). Poměrně malý výskyt méně výrazných povodní regionálního charakteru v minulém století (do roku 1997) vedl k určitému podcenění tohoto přírodního fenoménu se současnou preferencí rozvoje průmyslových podniků, měst, obcí a infrastruktury, a nerespektováním území přirozeného rozlivu povodní. Ochrana proti povodním se tak dostala do popředí zájmu v době, kdy jsou především ve větších městech záplavová území částečně zastavena a je nutné uměle zřizovat nákladná opatření na ochranu objektů i lidských životů.

Účelem Koncepce je zhodnocení aktuálního stavu ochrany před povodněmi a stavu vodního režimu krajiny na území Jihočeského kraje, identifikace problematických míst a vymezení cílů ochrany před povodněmi včetně návrhu postupu řešení.

Část 1 zahrnuje charakterizaci srážko-odtokových poměrů, analýzu oblastí s urychleným odtokem včetně registru vodních nádrží, identifikuje místa s omezením průtočnosti a nadměrným zanášením. Na základě těchto a dalších analýz a projednávání vzniklo výchozí vymezení obcí nechráněných nebo nedostatečně chráněných před povodněmi.

Část 2 stanoví cíle ochrany před negativními účinky povodní a pro zlepšování vodního režimu krajiny. Tato část by měla sloužit jako formální základna pro systémové rozhodování kraje o směřování technických i přírodně blízkých opatření do problematických lokalit a oblastí, přičemž jsou uvedeny informace o hlavních předmětných dotačních programech Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí.

V kapitole 2 jsou stanoveny cíle ochrany před povodněmi pro lokality nechráněné nebo nedostatečně chráněné před povodněmi a doporučeny priority realizace opatření. V připojené tabulce je pro přehlednost uveden i skutečný stupeň ochrany obce pro jednotlivé

vodní toky a počet ohrožených obyvatel vyšetřených na základě analýzy záplavových území s doplněním místním šetřením (viz části 3 a 4).

Část 3 popisuje historické povodně, které zasáhly území Jihočeského kraje od prvních zaznamenaných povodní do současnosti, parametry pozorovaných povodní jsou podle dostupných údajů uvedeny tabelárně. V kapitole 3.2 je na základě analýzy záplavových území proveden zjednodušeným způsobem výpočet potenciálních povodňových škod, který vychází z hloubek zaplavení různých typů objektů.

Část 4 navrhuje další postup řešení protipovodňové ochrany a návrhy opatření. Nejprve byly stanoveny kapacity koryt vodních toků v obcích předběžně vymezených jako nedostatečně chráněných před povodněmi a sestaven registr stanovených záplavových území. Všechny záplavové čáry, které byly buď v listinné podobě nebo ve formátech dwg, případně dgn, byly převedeny do formátu shp pro analýzu záplavových území. Stěžejní náplní této části je návrh opatření, který je členěn do dvou kapitol. Kapitola 4.5 se zabývá návrhem opatření na omezení negativních účinků povodní nestrukturálního charakteru – organizační hlásné a předpovědní služby s registrem hlásných profilů, změnami v územních plánech v souvislosti s regulací využívání záplavových území, úpravou manipulačních řádů vodních děl a vymezením oblastí, do kterých by měla být přednostně směřována přírodě blízká opatření v ploše povodí – komplexní pozemkové úpravy, lesotechnické a agrotechnické úpravy a konečně sledování těles hrází vodních děl a jejich výpustných zařízení za účelem omezení vzniku zvláštních povodní.

V kapitole 4.6 je provedeno konečné vymezení obcí nechráněných nebo nedostatečně chráněných před povodněmi na základě místního šetření a výsledků dokumentací, které pořídily příslušné obce pro svoji potřebu. V rozhodující většině případů obsahuje Koncepce návrhy opatření, které vycházejí buď z již zpracovaných podkladů s jejich orientačním posouzením (v kladném případě je uvedeno, že jsou do Koncepce zařazeny) nebo jsou provedeny na základě odborného odhadu zpracovatele. V některých případech nebylo možné pro komplikovanost problematiky návrhy na základě dostupných podkladů provést a je zde doporučeno zpracování samostatných studií. Pro 11 obcí nedostatečně chráněných před povodněmi není možné vzhledem k morfologickým a hydrologickým podmínkám navrhnout účinná technická opatření, řešením je pouze individuální ochrana objektů a organizační opatření podle povodňových plánů, které by měli mít vlastníci ohrožených nemovitostí zpracovány.

Návrhy opatření mají prakticky ve všech případech charakter lokálních stavebních akcí, které mají význam pro řešenou obec, pouze v několika málo případech by se kladný vliv mohl projevit i u níže ležících obcí (např. poldr Bílsko na Bílském potoce). Podle předběžného

odhadu zpracovatele se v žádném případě nejedná o natolik významný vliv, aby byl řešením pro dosažení cílové ochrany. Jediným významným opatřením, které by příznivě ovlivnilo odtokové poměry na delším úseku větších toků, je zajištění dostatečně velkých retenčních objemů, ať již výstavbou nových vodních nádrží (tato možnost se jeví jako nereálná) nebo zvýšením retenčních objemů stávajících vodních nádrží. V této souvislosti je v současné době posuzován rybník Rožmberk, při uzávěrce Koncepce byly práce zahajovány.

Část 5 obsahuje jednoduchou ekonomickou analýzu, porovnávající výši potenciálních povodňových škod a nákladů na realizaci opatření a nákladů na jednoho ochráněného obyvatele.

Výstup Koncepce je publikován ve dvou dílech, do dílu II jsou zařazeny dvě nejobsažnější přílohy – mapy rizik (příloha č. 3 části 3) a dokladová část.

Koncepce by tedy měla sloužit jako základní dokument, ovlivňující rozhodování kraje nejen o realizaci lokálních protipovodňových opatření, ale i v řadě dalších oblastí, kterými jsou územní plánování, lesotechnické a agrotechnické úpravy, protierozní opatření, komplexní pozemkové úpravy a navrhování záplavových území.